

ผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก
ระดับเตรียมความพร้อม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ

THE EFFECTIVENESS OF APPLYING FUNCTIONAL COMMUNICATION TRAINING
ON COMMUNICATION SKILLS OF THE STUDENT WITH AUTISM
IN THE EARLY INTERVENTION PROGRAM OF THE SPECIAL EDUCATION CENTER

Received: July 1, 2024

Revised: July 24, 2024

Accepted: December 15, 2024

ธัญพร พวงสายใจ¹, ดารณี อุทัยรัตนกิจ² และ วีรมลล์ โล่เจริญรัตน์³
Tanyaporn Puangsaijai¹, Daranee Utairatanakit² and Weeramol Locharoenrat³

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1,2,3}Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkaen Campus, Bangkok, 10900 Thailand

¹Corresponding author, E-mail: tanyaporn.pu@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ เด็กออทิสติกเป้าหมายคือเด็กออทิสติก 1 คน เพศหญิง อายุ 6 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. ชุดเครื่องมือบันทึกข้อมูลการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) 2. แบบสังเกตความถี่พฤติกรรมปัญหา 3. แบบสังเกตการพูดหรือใช้ท่าทางปฏิเสธ และ 4. แผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ เด็กออทิสติกเป้าหมายเข้ารับการฝึกทั้งหมด 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมทั้งหมด 15 ครั้ง วิเคราะห์ความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก โดยนำข้อมูลความถี่มาเปรียบเทียบและพรรณนาศามารถในการนำทักษะการสื่อสารไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของเด็กออทิสติก นำเสนอผ่านการบรรยายเชิงพรรณนาและกราฟเส้นเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลทักษะการสื่อสารระยะเส้นฐานกับระยะเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อได้รับการฝึกด้วยกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ส่งผลให้เด็กออทิสติกมีทักษะการสื่อสารสูงขึ้น

คำสำคัญ: เด็กออทิสติก, ทักษะการสื่อสาร, การฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ

ABSTRACT

This study was a single subject design research. The objective of this study was to explore effects of Functional Communication Training (FCT) on the communication skills of a child with autism. The target child with autism studied in preparation level at the special education center. The target child was the 6 years old female child who was diagnosed with autism spectrum disorder. The research tools included: 1) Functional Behavior Assessment (FBA) toolkit, 2) problem behavior frequency observation form, 3) communication observation form, and 4) behavioral support plan using the Functional Communication Training (FCT) process. The target child would receive training for 5 weeks, 3 days per week, a total of 15 times. The data that were used for analyzing consisted of the frequency of showing communication behaviors and the information from class reflection recording form. The data were presented using graph to compare frequencies of communication skills during baseline period and intervention period. The basic statistics that were used were the frequencies and the averages of frequency of the communication behaviors.

The results of the study found that when applying positive behavior supported through the Functional Communication Training process (FCT), the target child increased frequency of the communication behaviors.

Keywords: Autism, Communication Skills, Functional Communication Training (FCT)

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

การสื่อสารเป็นการโต้ตอบภายในบริบททางสังคม การมีทักษะการสื่อสารและการพูดที่ดีจะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจและถ่ายทอดข้อมูล ร้องขอสิ่งที่ชอบ หรือแสดงความคิดเห็นและแสดงความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Runcan, Constantineanu, Ielics, & Popa 2012) นอกจากนี้การมีทักษะการสื่อสารที่ดียังส่งผลให้เด็กมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลรอบข้างได้ดีด้วยเช่นกัน (Ismiarti & Rohmad, 2019) มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลอื่น ดังนั้นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลจึงเกิดขึ้นกันอยู่ตลอดเวลา

เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการสองด้านหลัก ด้านแรกได้แก่ ความบกพร่องของทักษะทางสังคมและการสื่อสาร และด้านที่สองคือมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ความสนใจแคบ (แก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ และ อินทร์สุตา แก้วกาญจน์, 2560) ความบกพร่องดังกล่าวขั้นต้นของเด็กออทิสติกที่แสดงออกมาเป็นผลมาจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง จึงทำให้เด็กออทิสติกมีทักษะการสื่อสารล่าช้า รวมถึงความบกพร่องในการสื่อสารด้วยอวัจนภาษา เช่น การใช้มือ การสบตา และการแสดงออกทางสีหน้า ทำให้เด็กออทิสติกมีความยากลำบากในการเข้าใจภาษาท่าทางและความหมายของน้ำเสียงหรือสีหน้าที่แตกต่างกันได้ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อความสามารถของเด็กออทิสติกในการสื่อสารกับผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนในวัยเดียวกัน (NIDCD, 2020)

วารสารวิจัยและพัฒนาศึกษาพิเศษ

เมื่อเด็กออทิสติกไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูดหรือท่าทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กออทิสติกจึงมักใช้พฤติกรรมในการสื่อสารกับคนรอบข้างแทน ซึ่งพฤติกรรมที่เด็กออทิสติกใช้มักแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมทำท่าย (กุกยา ก่อสุวรรณ และ ยุวดี วิริยางกูร, 2562 ; Hutchins & Prelock, 2014) ดังนั้น การที่เด็กออทิสติกแสดงพฤติกรรมทำท่ายอย่างต่อเนื่องอาจเป็นสัญญาณที่บ่งชี้ว่าเด็กกลุ่มนี้กำลังต้องการความช่วยเหลือ และหากไม่ได้รับการบำบัดรักษาที่เหมาะสม พฤติกรรมทำท่ายอาจเพิ่มมากขึ้น (Autism Speaks Inc., 2018) ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมทำท่ายนั้นไม่ได้ส่งผลเพียงแต่ทำให้เกิดความยากลำบากในการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและครอบครัวอีกด้วย

สิ่งสำคัญสำหรับการให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติกที่มีข้อจำกัดด้านการสื่อสารคือการฝึกการสื่อสารตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการสื่อสารทางสังคม รวมถึงมีความสามารถในการใช้ภาษาและการสื่อสารในระยะยาวได้ดีขึ้น (Fuller & Kaiser, 2020) จากแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้มีกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพนำมาใช้ในการฝึกการสื่อสารให้กับเด็กกลุ่มออทิสติกหลากหลายวิธี หนึ่งในกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการสื่อสารของเด็กออทิสติกคือ การฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (Functional Communication Training : FCT)

การฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) คือ กระบวนการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมและนำสาเหตุดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับเด็กเป้าหมาย เช่น การชี้ การแลกเปลี่ยนรูปภาพ การแสดงท่าทาง และการพูด จากนั้นจึงส่งเสริมให้เด็กเป้าหมายใช้การสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อทดแทนการแสดงพฤติกรรมทำท่าย การฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) เป็นกลยุทธ์หนึ่งของแนวคิดและทฤษฎีการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวก (Positive Behavior Support : PBS) ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็กและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งเชิงวจนภาษาและอวัจนภาษา (AFIRM Team, 2017) การศึกษาของ Franzone (2009a) ที่พบว่า การฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) สามารถนำมาใช้กับเด็กออทิสติกทั้งในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาที่มีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับความสามารถในการแสดงออกทางภาษาที่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยส่งเสริมให้เด็กออทิสติกสามารถตอบสนองความต้องการในลักษณะที่สังคมยอมรับได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brown และ Hickman (2017) ที่ได้ศึกษาการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) เพื่อลดพฤติกรรมทำท่ายในระหว่างการทำกิจวัตรประจำวันของเด็กออทิสติก โดยงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) ของพฤติกรรมทำท่ายและพบว่าพฤติกรรมทำท่ายเกิดขึ้นเพราะเด็กต้องการหลีกเลี่ยงจากกิจวัตรประจำวันและเรียกร้องความสนใจจากผู้ใหญ่ ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) กับพฤติกรรมทำท่าย โดยเมื่อได้รับการฝึกตามกระบวนการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ในกิจวัตรประจำวันทั้ง 3 กิจกรรม พฤติกรรมทำท่ายของกรณีศึกษามีความถี่ลดลงและมีการสื่อสารขณะทำกิจวัตรประจำวันร่วมกับสมาชิกในบ้านเพิ่มขึ้น

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรีเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาให้แก่คนพิการทุกประเภทในจังหวัดสระบุรี ปัจจุบันมีเด็กพิการที่รับบริการทั้งในและนอกศูนย์ฯ จากรายงานจำนวนเด็กแยกตามประเภทการให้บริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2565 พบว่ามีเด็กที่มารับบริการในศูนย์ได้รับการวินิจฉัยออทิสติก 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งมากเป็นอันดับหนึ่งของเด็กพิการที่รับ

วารสารวิจัยและพัฒนาศึกษาพิเศษ

บริการในศูนย์ (งานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2565) จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่ามีเด็กออทิสติกแสดงพฤติกรรมทำทลาย ได้แก่ พฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จากการรวบรวมข้อมูลด้วยกระบวนการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) พบว่าสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมดังกล่าวคือ เพื่อการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจ

จากปัญหาการแสดงพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนของเด็กออทิสติกในศูนย์การศึกษาพิเศษที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการเรียนรวม รวมทั้งความสำคัญของทักษะการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจ โดยใช้กลยุทธ์ที่ได้รับการวิจัยเชิงประจักษ์ว่ามีประสิทธิภาพในการสอนการสื่อสารให้กับเด็กออทิสติก คือ การสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกด้วยกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก เพื่อให้เด็กออทิสติกสามารถสื่อสารอย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจและสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อมในศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติกที่กำลังศึกษาระดับเตรียมความพร้อมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี จำนวน 1 คน เพศหญิง อายุ 6 ปี ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ คือ กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT)

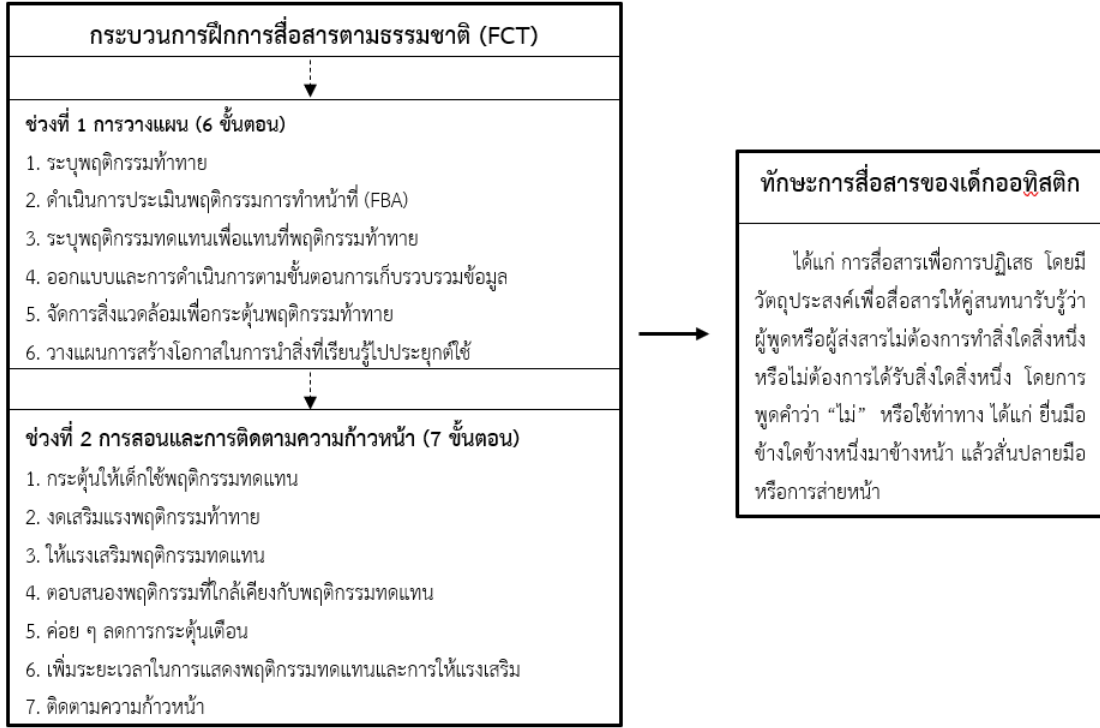
ตัวแปรตาม คือ ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบการวิจัยแบบ A-B Design ซึ่งเป็นการศึกษาผลของการนำกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสื่อสาร สร้างขึ้นตามหลักการของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ของ Franzone, E. (2009b) ซึ่งประกอบด้วย 13 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย

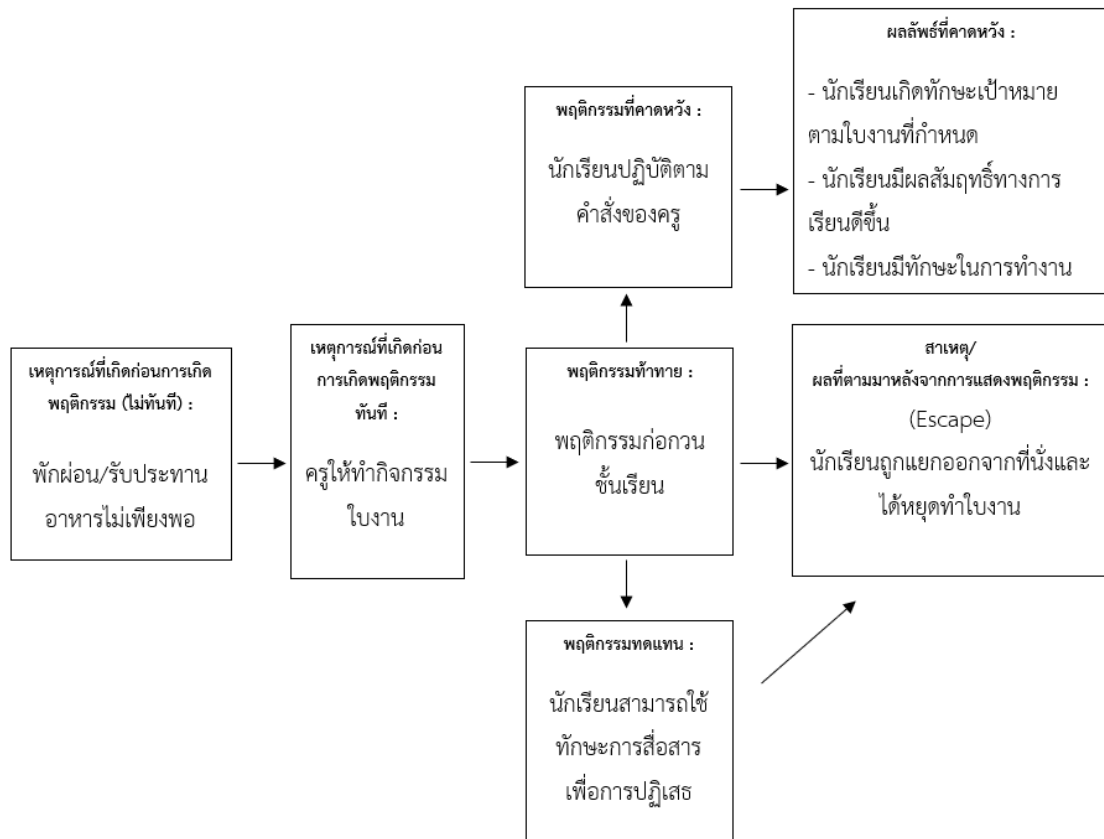
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเด็กออทิสติกที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน เพศหญิง อายุ 6 ปี ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะออทิสซึม มีข้อจำกัดในการใช้ภาษาพูด สามารถพูดคำพยางค์เดียว (คำโดด) ได้ 2 คำ สามารถใช้ภาษาท่าทางง่ายๆ เพื่อสื่อสารบอกความต้องการได้ สามารถฟังคำสั่งที่มีขั้นตอนอย่างน้อย 1-2 ขั้นตอนได้ รวมถึงอยู่นิ่งได้เป็นเวลา 5-10 นาที และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทั้งแบบกลุ่มหรือเดี่ยวได้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทำท่ายของเด็กออทิสติกเป้าหมาย ได้แก่ พฤติกรรมก่อนวัยเรียน (โดยการร้องไห้ ทิ้งตัวลงนอนดิ้นกับพื้น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือพร้อมกัน นานต่อเนื่องมากกว่า 5 นาที) ด้วยกระบวนการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) พบว่าเด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงพฤติกรรมก่อนวัยเรียนที่มีสาเหตุมาจากการต้องการหลีกเลี่ยงงานหรือกิจกรรม (Escape)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกพฤติกรรมทดแทนเป็นการใช้ทักษะการสื่อสาร เพื่อให้เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถปฏิเสธได้อย่างเหมาะสมแทนการแสดงพฤติกรรมก่อนวัยเรียน ซึ่งทักษะดังกล่าวเป็นทักษะ

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

ที่เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ง่าย สามารถเรียนรู้ได้ในเวลาสั้น ๆ และเกิดแรงจูงใจที่จะใช้พฤติกรรมทดแทน

ภาพที่ 2 แสดงผลการดำเนินการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินวิจัยนี้ ผู้วิจัยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

1.1 ชุดเครื่องมือบันทึกข้อมูลการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐาน, แบบสัมภาษณ์ปัญหาการประมวลผลทางประสาทสัมผัส, แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (Problem Behavior Questionnaire), แบบประเมินแรงจูงใจ (Motivation Assessment Scale : MAS), แบบวิเคราะห์พฤติกรรมการทำหน้าที่ (Functional Analysis Screening Tool : FAST), แบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน (ABC Recording Form), แบบตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangle Summary Chart) และแบบวิเคราะห์พฤติกรรม (Competing behavior pathway Form : CBP)

1.2 แบบสังเกตความถี่พฤติกรรมปัญหา

1.3 แบบสังเกตการพูดหรือใช้ท่าทางปฏิเสธ

2. เครื่องมือปฏิบัติการ คือ แผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ จำนวนทั้งหมด 5 แผน รายละเอียดดังตารางที่ 1

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลแผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ

แผนที่	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม	บริบท/สิ่งแวดล้อม	จำนวน/นาที่
1	เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธ โดยการพูดคำว่า “ไม่” หรือใช้ท่าทาง ได้แก่ ยื่นมือข้างใดข้างหนึ่งมาข้างหน้า แล้วสั่นปลายมือหรือการส่ายหน้า	เดี่ยว	กิจกรรมฝึกการสื่อสารเพื่อการปฏิเสธในห้องเรียนเดี่ยว	แผนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
2	เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธในห้องเรียนขณะทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์	กลุ่ม	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	แผนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
3	เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธในห้องเรียนขณะทำกิจกรรมสร้างสรรค์	กลุ่ม	กิจกรรมสร้างสรรค์	แผนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
4	เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธในห้องเรียนขณะทำกิจกรรมเสรี	กลุ่ม	กิจกรรมเสรี	แผนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
5	เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธขณะทำกิจกรรมกลางแจ้ง	กลุ่ม	กิจกรรมกลางแจ้ง	แผนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1. เครื่องมือรวบรวมข้อมูลพฤติกรรม และ 2. เครื่องมือปฏิบัติการ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) และกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT)

1.2 พัฒนาเครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) และเครื่องมือปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ

1.3 นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของการใช้คำและวลีและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 1

1.4 แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

1.5 เลือกผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คนร่วมการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ผู้ช่วยผู้วิจัยจะต้องผ่านการฝึกการสังเกตพฤติกรรมก่อนขึ้นเรียนจากผู้วิจัย โดยมีผลการประเมินได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกตร้อยละ 100

1.6 นำเครื่องมือไปใช้ในสถานการณ์จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบการวิจัยแบบ A-B Design ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนก่อนปฏิบัติการ ผู้วิจัยดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ออกหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บข้อมูล

1.2 ติดต่อประสานงานกับครูประจำชั้นและผู้ปกครอง

1.3 เลือกผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน เพื่อร่วมการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยผู้ช่วยผู้วิจัย จะต้องผ่านการฝึกการสังเกตพฤติกรรมก่อนกวนชั้นเรียนจากผู้วิจัย จึงเริ่มทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเด็กออทิสติกเป้าหมาย ผลการประเมินได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกตร้อยละ 100

1.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลประวัติและพฤติกรรมของเด็กออทิสติกเป้าหมายโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและผู้ปกครอง

1.5 ดำเนินการฝึกตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ช่วงที่ 1 การวางแผน 6 ขั้นตอน ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีผลดังต่อไปนี้

1.5.1 พฤติกรรมทำลายของเด็กออทิสติกเป้าหมาย ได้แก่ พฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน

1.5.2 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน คือ ต้องการหลีกเลี่ยงงานหรือกิจกรรม

1.5.3 พฤติกรรมทดแทนเพื่อแทนที่พฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน ได้แก่ การใช้ทักษะการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารให้คู่สนทนาทราบว่าผู้พูดหรือผู้ส่งสารต้องการปฏิเสธ โดยการพูดคำว่า “ไม่” หรือใช้ท่าทาง ได้แก่ ยื่นมือข้างใดข้างหนึ่งมาข้างหน้า แล้วสั่นปลายมือ หรือการส่ายหน้า

1.5.4 ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมทักษะการสื่อสารและพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน

1.5.5 จัดทำแผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ

1.5.6 สอนผู้เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองต่อการใช้ทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกเป้าหมาย

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

2.1 ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน (A) เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนในห้องเรียน ระยะเวลา 2 สัปดาห์ จำนวน 6 วัน (สัปดาห์ละ 3 วัน) จนได้ข้อมูลพฤติกรรมที่คงที่

2.2 ระยะที่ 2 ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล (B) เป็นระยะที่มีการจัดกระทำกับพฤติกรรมเด็กออทิสติกเป้าหมายตามแผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ ช่วงที่ 2 การสอนและการติดตามความก้าวหน้า มีขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

2.2.1 สอนทักษะการสื่อสารและเลือกใช้การกระตุ้นเตือน ได้แก่ การกระตุ้นเตือนทางกาย การให้ทำตามแบบอย่าง และการกระตุ้นเตือนทางวาจา เพื่อช่วยให้เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถใช้พฤติกรรมทดแทนที่เหมาะสม

2.2.2 งดสนับสนุนการเกิดพฤติกรรมก่อนวัยเรียนใด ๆ ในกระบวนการสอนทักษะการสื่อสาร โดยเมื่อเด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงพฤติกรรมก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยจะเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก่อนวัยเรียน จากนั้นเริ่มใช้การกระตุ้นเตือนเพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมทดแทน

2.2.3 เมื่อเด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อการปฏิเสธ โดยการพูดคำว่า “ไม่” หรือใช้ท่าทาง ได้แก่ ยื่นมือข้างใดข้างหนึ่งมาข้างหน้า แล้วสั่นปลายมือ หรือการส่ายหน้า คู่สนทนาทุกคนต้องให้การเสริมแรงโดยการนำกิจกรรมที่เด็กต้องการหลีกเลี่ยงออกอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอเพื่อตอบสนองต่อเมื่อเด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงพฤติกรรมทดแทน

2.2.4 เสริมแรงพฤติกรรมที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง จนใกล้เคียงกับการสื่อสารเพื่อการปฏิเสธมากยิ่งขึ้น เช่น เมื่อเด็กออทิสติกยกมือขึ้นมา หรือส่งเสียงใกล้เคียงคำว่า “ไม่” คู่สนทนาจะต้องเสริมแรงทันที

2.2.5 ค่อย ๆ ลดการกระตุ้นเตือนลงเพื่อให้เด็กออทิสติกเป้าหมายมีอิสระมากขึ้นในการใช้พฤติกรรมทดแทน และยืดเวลาในการกระตุ้นเตือนโดยการรอโอกาสให้เด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงพฤติกรรมทดแทน แต่หากว่าเด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงพฤติกรรมก่อนวัยเรียนแทนให้ฝึกด้วยการกระตุ้นเตือนที่มากขึ้นทันที

2.2.6 ค่อย ๆ เพิ่มช่วงเวลาระหว่างการแสดงทักษะการสื่อสารและการให้การเสริมแรง โดยกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กออทิสติกเป้าหมายรอระหว่างการแสดงพฤติกรรมทดแทนและการให้การเสริมแรง

2.2.7 ติดตามความก้าวหน้าของเด็กในการแสดงทักษะการสื่อสารในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงติดตามรูปแบบและความเข้มข้นของการกระตุ้นเตือนที่เด็กออทิสติกเป้าหมายต้องการ เพื่อแสดงพฤติกรรมทดแทนอย่างถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์ผลการสังเกตและความถี่ของทักษะการสื่อสาร ในขั้นตอนปฏิบัติการระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน และระยะที่ 2 ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยในแต่ละระยะ และค่าร้อยละของการลดลงจากระยะเส้นฐาน จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาเสนอข้อมูลในรูปกราฟเส้นเพื่อเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารและข้อมูลพฤติกรรมเด็ก

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ระยะ ได้แก่ 1. ระยะเส้นฐาน (A) เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนวัยเรียนในห้องเรียน และ 2. ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล (B) ผลการดำเนินการตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ทั้ง 5 แผน ผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อทักษะการ

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

สื่อสารของเด็กออทิสติกเป้าหมายก่อนและหลังการดำเนินการตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 (ระยะเส้นฐาน)

ในการสังเกตครั้งที่ 1-6 ผู้วิจัยสังเกตความสามารถในการสื่อสารของเด็กในชั้นเรียนพบว่าเด็กออทิสติกเป้าหมายยังไม่สามารถพูดหรือใช้ท่าทางปฏิเสธได้ โดยแสดงพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน ได้แก่ ร้องไห้ ส่งเสียงดัง กระตือรือร้น ทิ้งตัวลงนอนดิ้นกับพื้น อย่างไรก็ตามหนึ่งหรือพร้อมกัน เมื่อต้องทำกิจกรรมที่ไม่พึงพอใจ โดยมีค่าเฉลี่ยความถี่ของพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนเท่ากับ 5 ครั้ง

ระยะที่ 2 (ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การดำเนินการตามแผนที่ 1 (การสังเกตครั้งที่ 7-9) เป็นการฝึกทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกเป้าหมายผ่านกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ในรูปแบบการสอนเดี่ยว ตามแผนที่ 1 จำนวน 3 วัน/สัปดาห์ โดยแผนที่ 1 เด็กออทิสติกเป้าหมายมีความถี่ในการสื่อสารหรือใช้ท่าทางเพื่อการปฏิเสธตามเกณฑ์ประเมินที่กำหนด จำนวน 1, 2, 4 ครั้งตามลำดับ หลังจากการฝึกทั้ง 3 วัน เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถพูดหรือแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสธได้ด้วยการทำตามผู้วิจัย

ระยะที่ 2 (ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล) การสังเกตครั้งที่ 10-21 เป็นการฝึกตามแผนที่ 2 ถึง 5 โดยฝึกทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกเป้าหมายผ่านกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ในรูปแบบการสอนในชั้นเรียน ตามบริบทการทำกิจกรรมของเด็กออทิสติกเป้าหมาย จากการสังเกตมีผลการฝึกทักษะการสื่อสาร ดังนี้

การดำเนินการตามแผนที่ 2 (การสังเกตครั้งที่ 10-12) การฝึกขณะทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นการฝึกเด็กออทิสติกเป้าหมายครั้งแรกในชั้นเรียน โดยใช้สิ่งที่เด็กออทิสติกเป้าหมายชอบ ได้แก่ สมุดภาพ สลับกับสิ่งที่เด็กออทิสติกเป้าหมายไม่ชอบ ได้แก่ ใบงานลากเส้นตามรอยประ หลังจากฝึกตามแผนที่ 2 ทั้ง 3 วัน เด็กออทิสติกเป้าหมายมีความถี่ในการสื่อสารหรือใช้ท่าทางเพื่อการปฏิเสธผ่านตามเกณฑ์คะแนนรายการประเมิน ได้แก่ 3, 5, 3 ครั้งตามลำดับ และหลังจากการฝึกทั้ง 3 วันเด็กออทิสติกเป้าหมายยังคงพูดหรือแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสธได้ด้วยการทำตามแบบ

การดำเนินการตามแผนที่ 3 (การสังเกตครั้งที่ 13-15) การฝึกขณะทำกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมที่เด็กออทิสติกเป้าหมายชอบ ได้แก่ กิจกรรมปะติดภาพโดยใช้กาว สลับกับสิ่งที่เด็กออทิสติกเป้าหมายไม่ชอบ ได้แก่ กิจกรรมเป่าสีน้ำ หลังจากฝึกตามแผนที่ 3 ทั้ง 3 วัน เด็กออทิสติกเป้าหมายมีความถี่ในการสื่อสารหรือใช้ท่าทางเพื่อการปฏิเสธผ่านตามเกณฑ์คะแนนรายการประเมิน ได้แก่ 4, 3, และ 7 ครั้งตามลำดับ ซึ่งในการฝึกตามแผนที่ 3 เด็กออทิสติกเป้าหมายเริ่มมีการแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสธได้โดยการกระตุ้นเตือนทางวาจา (Verbal)

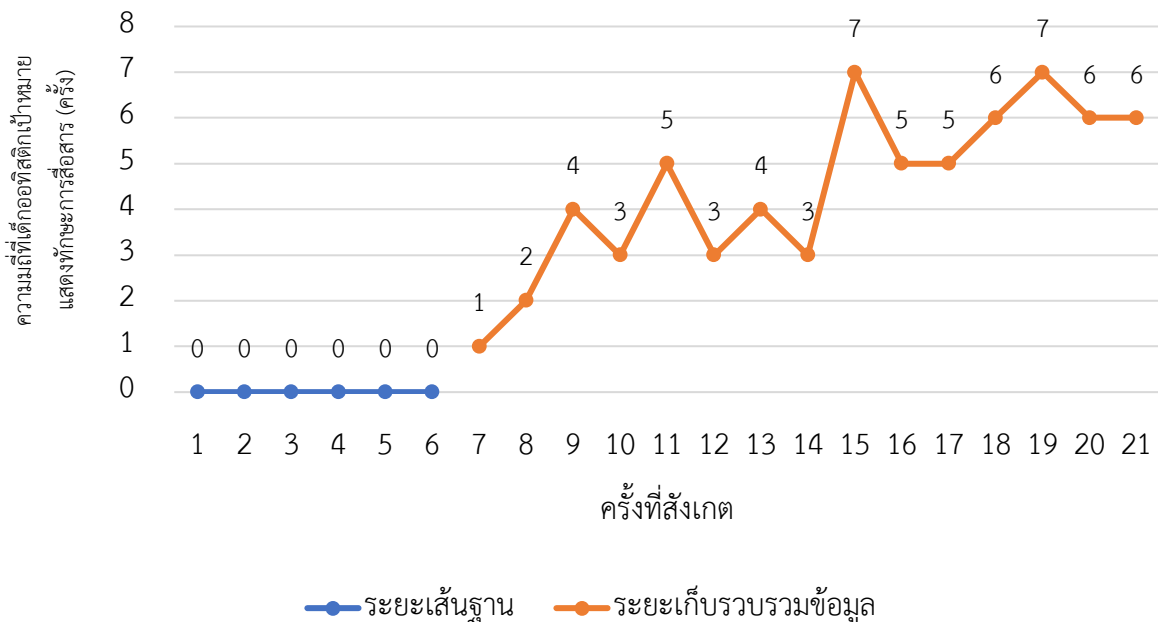
การดำเนินการตามแผนที่ 4 (การสังเกตครั้งที่ 16-18) การฝึกขณะทำกิจกรรมเสรี โดยใช้กิจกรรมที่เด็กออทิสติกเป้าหมายชอบ ได้แก่ ของเล่นเครื่องดนตรี ลูกบอล สลับกับสิ่งที่เด็กออทิสติกเป้าหมายไม่ชอบ ได้แก่ ของเล่นร้อยลูกปัด หลังจากฝึกตามแผนที่ 4 ทั้ง 3 วัน เด็กออทิสติกเป้าหมายมีความถี่ในการสื่อสารหรือใช้ท่าทางเพื่อการปฏิเสธผ่านตามเกณฑ์คะแนนรายการประเมิน ได้แก่ 5, 5 และ 6 ครั้งตามลำดับ ซึ่งในการฝึก

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

ตามแผนที่ 4 เด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้โดยการกระตุ้นเตือนทางวาจามากขึ้น และเริ่มแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้ด้วยตนเอง (Independent)

การดำเนินการตามแผนที่ 5 (การสังเกตครั้งที่ 19-21) การฝึกขณะทำกิจกรรมกลางแจ้ง โดยใช้กิจกรรมที่เด็กออทิสติกเป้าหมายชอบ ได้แก่ การเล่นสนามทราย สลับกับสิ่งที่ไม่ชอบ ได้แก่ กิจกรรมฐานก้าวข้ามสิ่งกีดขวาง หลังจากฝึกตามแผนที่ 5 ทั้ง 3 วัน เด็กออทิสติกเป้าหมายมีความถี่ในการสื่อสารหรือใช้ท่าทางเพื่อการปฏิเสศผ่านตามเกณฑ์คะแนนรายการประเมิน ได้แก่ 7, 6 และ 6 ครั้งตามลำดับ ซึ่งในการฝึกตามแผนที่ 5 เด็กออทิสติกเป้าหมายแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้โดยการกระตุ้นเตือนทางวาจาบ่อยครั้ง และมีการแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้ด้วยตนเอง

สรุป หลังจากดำเนินการตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) แล้ว เด็กออทิสติกเป้าหมายมีความสามารถในการแสดงทักษะการสื่อสารมากขึ้น เมื่อเทียบกับระยะเส้นฐาน รายละเอียดตามภาพที่ 4 สอดคล้องกับการบันทึกหลังสอนที่เมื่อครูเสนอสิ่งที่ไม่พึงพอใจให้ เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถแสดงท่าทางการปฏิเสศโดยการยื่นมือข้างใดข้างหนึ่งมาข้างหน้า แล้วสั่นปลายมือ พร้อมทั้งส่ายหน้า อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือพร้อมกัน จากการดำเนินการตามแผนที่ 1 และแผนที่ 2 เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถพูดหรือแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้ด้วยการทำตามแบบ (Gestural) เท่านั้น และในแผนที่ 3 เด็กออทิสติกเป้าหมายเริ่มพูดหรือแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้โดยการกระตุ้นเตือนทางวาจา (Verbal) ตั้งแต่แผนที่ 4 ขึ้นไปจึงเริ่มมีการพูดหรือแสดงท่าทางเมื่อต้องการปฏิเสศได้ด้วยตนเอง (Independent) แสดงว่ากระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) มีผลต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกเป้าหมาย นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการสังเกตครั้งที่ 15 และครั้งที่ 19 เด็กมีความถี่ในการใช้ท่าทางเพื่อการปฏิเสศผ่านตามแผนมากที่สุด

ภาพที่ 4 แสดงความถี่ของการแสดงพฤติกรรมก่อนขึ้นเรียนของเด็กออทิสติกเป้าหมาย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ พบว่า กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ส่งผลให้เด็กออทิสติกมีทักษะการสื่อสารสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลของงานวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย คือ เพื่อศึกษาผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามแผนการปฏิบัติการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อวิจารณ์ดังนี้

ผลของกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระดับเตรียมความพร้อม ในศูนย์การศึกษาพิเศษ พบว่า เด็กออทิสติกเป้าหมายมีคะแนนความสามารถในการสื่อสารสูงกว่าก่อนการสอนด้วยกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) แสดงว่ากระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกได้ เนื่องจากกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) มุ่งเน้นการกระตุ้นและการสอนให้เด็กออทิสติกใช้การสื่อสารไม่ว่าจะในรูปแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษาเพื่อแทนที่การแสดงพฤติกรรมทำลาย ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของเด็กออทิสติกที่ได้รับการฝึก (Miranda & Iacono, 2009)

นอกจากนั้นกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ยังแสดงให้เห็นว่าเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของเด็กออทิสติกเป้าหมายในงานวิจัยนี้อีกด้วย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของเด็กออทิสติกเป้าหมาย ทำให้การกำหนดทางเลือกและการสอนทักษะการสื่อสารตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กออทิสติกเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Bruhn et al. (2015) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดการพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในห้องเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 คน จากการประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) พบว่าสาเหตุพฤติกรรมดังกล่าวมาจากความต้องการเกี่ยวกับประสาทสัมผัสและเพื่อเรียกร้องความสนใจ จึงได้เลือกการใช้การกระตุ้นเตือนตนเองและการกระตุ้นเตือนจากครูในการจัดการกับพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของนักเรียนดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ ลดลง ดังนั้น การประเมินพฤติกรรมการทำหน้าที่ (FBA) สามารถใช้เพื่อระบุสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และออกแบบกลยุทธ์ที่ตรงกับสาเหตุนั้นได้ ถึงแม้ว่าพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกจะมีลักษณะที่เหมือนกันแต่สาเหตุแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงใช้กลยุทธ์ตามหน้าที่พฤติกรรมทำให้สามารถลดพฤติกรรมของนักเรียนทั้งสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสื่อสารทางเลือกที่เหมาะสมกับเด็กออทิสติกเป้าหมาย โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ระบุพฤติกรรมทดแทนของเด็กออทิสติกเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ นักเรียนสามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธโดยชี้จากหรือท่าทาง โดยเลือกวิธีการสื่อสารที่เด็กออทิสติกเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ง่าย เกิดแรงจูงใจที่จะใช้พฤติกรรม

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

ทดแทน สามารถเรียนรู้ได้ในเวลาสั้น ๆ นอกจากนั้นยังเป็นพฤติกรรมทดแทนที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจได้ง่ายและเห็นพ้องต้องกันว่ามีความเหมาะสมกับเด็กออทิสติกเป้าหมาย ทำให้เด็กออทิสติกเป้าหมายได้รับการสนับสนุนหรือการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Roby (2016) ได้ศึกษาผลของการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ต่อความสามารถในการร้องขออย่างอิสระและการลดพฤติกรรมทำลายในเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนที่มีทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลต่ำ เด็ก ๆ ได้รับการสอนให้ขอสิ่งของหรือกิจกรรมที่ต้องการโดยการแตะที่รูปภาพเพื่อแทนที่การแสดงพฤติกรรมทำลาย จากการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมและสมมติฐานที่กล่าวว่าหากมีการสื่อสารเพิ่มขึ้น การเกิดของพฤติกรรมทำลายจะลดลง ผลลัพธ์การวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว โดยการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) สามารถเพิ่มทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมและสามารถลดพฤติกรรมที่ทำลาย ซึ่งการศึกษาของ Collins (2010) ได้ศึกษาผลของการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กออทิสติก 3 คนที่ไม่พูดหรือมีความสามารถทางภาษาจำกัด ในการทดลอง กลุ่มเป้าหมายได้รับการฝึกการสื่อสารทดแทนโดยใช้บัตรภาพและการพูด เพื่อแทนที่พฤติกรรมทำลายในเด็กแต่ละคน ได้แก่ อาละวาด หงุดหงิด และส่งเสียงดัง เมื่อให้จัดจ้อกับงาน ผลการวิจัยพบว่าเมื่อตอบสนองโดยฝึกการสื่อสารที่เหมาะสม พฤติกรรมทำลายมีความถี่ลดลงและมีการตอบสนองทางการสื่อสารที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น

สำหรับการสร้างโอกาสในการฝึกฝนพฤติกรรมที่ต้องการโดยใช้กลยุทธ์การสอนต่าง ๆ การศึกษารังนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนสร้างโอกาสให้เด็กออทิสติกเป้าหมายได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแยกสอนเดี่ยว การจัดกิจกรรมในห้องเรียนในคาบกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลางแจ้ง รวมถึงสอนพฤติกรรมทดแทนกับคู่สนทนาหลายรายเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น การฝึกการสื่อสารในขณะที่เด็กออทิสติกเป้าหมายต้องทำกิจวัตรประจำวันตามปกติ นั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Hieneman (2015) ที่ได้กล่าวว่า การสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยการกระตุ้นให้ผู้ดูแลเด็กเข้ามามีบทบาทในการจัดการพฤติกรรมและออกแบบกลยุทธ์ที่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม ทำลายและเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมของเป้าหมาย

นอกจากนั้นการฝึกตามแผนการสนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกโดยใช้กระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ผู้วิจัยยังได้ใช้กลยุทธ์การกระตุ้นเตือนร่วมด้วย เด็กออทิสติกเป้าหมายได้รับการกระตุ้นเตือนให้ใช้ทักษะการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการกระตุ้นทางกาย การทำตามแบบ และการกระตุ้นเตือนทางวาจาเพื่อให้สามารถสื่อสารเพื่อการปฏิเสธแทนการแสดงพฤติกรรมก่อนวัยเรียน เมื่อเด็กสามารถสื่อสารได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงค่อย ๆ ลดการกระตุ้นเตือนลง สอดคล้องกับที่ Franzone (2009a) ได้กล่าวว่า กระบวนการกระตุ้นเตือนช่วยให้เด็กใช้พฤติกรรมทดแทนที่เหมาะสม การกระตุ้นเตือนจะแตกต่างกันไปตามความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยการกระตุ้นให้เด็กใช้พฤติกรรมทดแทนเริ่มจากการกระตุ้นเตือนเพื่อให้แน่ใจว่าการเรียนรู้ไม่มีข้อผิดพลาด แล้วจึงตั้งเป้าหมายเพื่อลดการกระตุ้นเตือนลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยควรศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความสามารถของเด็กเป้าหมายเชิงลึกด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย
2. ผู้วิจัยควรเลือกวิธีการสื่อสารทางเลือกที่สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก
3. ผู้วิจัยควรตอบสนองการสื่อสารของเด็กอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ เพื่อสร้างแรงจูงใจและให้แรงเสริมเชิงบวกกับพฤติกรรมทดแทน
4. การฝึกที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารจะประสบความสำเร็จมากกว่าการฝึกที่เน้นการจัดการพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เนื่องจากช่วยให้เด็กออทิสติกเรียนรู้วิธีการการแสดงออกในรูปแบบที่เหมาะสมกว่า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปอาจเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายเด็กออทิสติกเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของการออกแบบแผนตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT)
2. การวิจัยครั้งต่อไปอาจเพิ่มการฝึกตามกระบวนการฝึกการสื่อสารตามธรรมชาติ (FCT) ให้แก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กร่วมกับครูประจำชั้น เพื่อให้เด็กได้รับการสนับสนุนหรือความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอทั้งที่บ้านและสถานศึกษา
3. การวิจัยครั้งต่อไปอาจเพิ่มการฝึกการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากการสอนทักษะการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติโดยตรง อาจเพิ่มการสอนการสื่อสารเพื่อการร้องขอร่วมด้วย

บรรณานุกรม

- กุลยา ก่อสุวรรณ และ ยุติ วิริยางกูร. (2562). *ออทิสติก สอนไม่ยาก หากเข้าใจ*: โรงพิมพ์พลีโอมิเดียดีไซน์.
งานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2565). *รายงานจำนวนนักเรียนแยกตามประเภทการให้บริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี ประจำปีการศึกษา 2565*.
- แก้วตา นพมณีจรัสเลิศ และ อินทร์สุดา แก้วกาญจน์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่การดูแลรักษาเด็กออทิสติกสำหรับกุมารแพทย์. *วารสารกุมารเวชศาสตร์*, 56(1), 6-15. สืบค้นจาก <https://cf.mahidol.ac.th/th/wp-content/uploads/2019/08/new-paradigm.pdf>
- AFIRM Team. (2017). *Functional communication training*. NC: *National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorders*. Retrieved from http://afirm.fpg.unc.edu/Functional_communication_training
- Alakhzami, M. N. (2020). *Using Functional Communication Training to Reduce Self-Injurious Behavior for Individuals with Autism Spectrum Disorder*. (PhD Doctoral dissertation). Duquesne University, Retrieved from <https://dsc.duq.edu/etd/1904>
- Autism Speaks Inc. (2018). *Autism and Challenging Behaviors: Strategies and Support*. Retrieved from <https://www.autismspeaks.org/sites/default/files/2018-08/Challenging%20Behaviors%20Tool%20Kit.pdf>

- Brown, C. J. & Hickman C. (2017). Functional Communication Training to Reduce Maladaptive Behaviors During Self-Care Routines. *Journal of Community-Based Practice in Applied Behavior Analysis (JCPABA)*.
- Bruhn et al. (2015). Assessing and Treating Stereotypical Behaviors in Classrooms Using a Functional Approach. *Behavioral Disorders*, 41(1), 21-37. doi:10.17988/0198-7429-41.1.21
- Collins, T. (2010). Functional Communication Training to Increase Communication Skills for Young Children with Autism Spectrum Disorder. (Doctor of Philosophy (PhD) Dissertation). Clemson University, the Graduate School of Clemson University. Retrieved from https://tigerprints.clemson.edu/all_dissertations/582/
- Franzone, E. (2009a). Overview of functional communication training (FCT). *WI, National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorders*. Retrieved from https://csesa.fpg.unc.edu/sites/csesa.fpg.unc.edu/files/ebpbriefs/FCT_Overview_0.pdf
- Franzone, E. (2009b). Steps for implementation: Functional communication training. *WI, National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorders*. Retrieved from https://autismpdc.fpg.unc.edu/sites/autismpdc.fpg.unc.edu/files/FCT_Steps_0.pdf
- Fuller, E. A., & Kaiser, A. P. (2020). The Effects of Early Intervention on Social Communication Outcomes for Children with Autism Spectrum Disorder: A Meta-analysis. *J Autism Dev Disord*, 50(5), 1683-1700. doi:10.1007/s10803-019-03927-z
- Hieneman, M. (2015). Positive Behavior Support for Individuals with Behavior Challenges. *Behavior Analysis in Practice*, 8(1), 101-108. doi:10.1007/s40617-015-0051-6
- Hutchins, T. L., & Prelock, P. A. (2014). Using communication to reduce challenging behaviors in individuals with autism spectrum disorders and intellectual disability. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am*, 23(1), 41-55. doi:10.1016/j.chc. 2013.07.003
- Ismiarti, R., & Rohmad, Z. (2019). Communication Abilities of Autistic Children in Social Interaction. *International Journal of Educational Research Review*, 4, 172-177. doi:10.24331/ijere.517993
- NIDCD. (2020). Autism Spectrum Disorder: Communication problems in children. *NIH*, 97. Retrieved from <https://www.nidcd.nih.gov/sites/default/files/Documents/health/voice/AutismSpectrumDisorder-508.pdf>
- Mirenda, P. & Iacono, T. (2009). *Autism Spectrum Disorders and AAC*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.

Runcan, P. L., Constantineanu, C., Ielics, B., & Popa, D. (2012). The Role of Communication in the Parent-Child Interaction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 904-908. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.221>

Roby, E. N. (2016). *The Effects of Functional Communication Training on the Emission of Independent Mands and Reduction of Problem Behaviors in Children Diagnosed with Autism Spectrum Disorder*. The Ohio State University, Retrieved from https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_etd/send_file/send?accession=osu1462727736&disposition=inline